

Sygn. akt VII U 149/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu posiedzeniu niejawnym w dniu 10 października 2017 r. w Warszawie

sprawy (...) Szkoły (...) w J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z udziałem zainteresowanego M. B.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania (...) Szkoły (...) w J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 15 grudnia 2016 r., nr (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

(...) Szkoła (...) w dniu 23 stycznia 2017 r. złożyła odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 15 grudnia 2016 r., nr: (...). Odwołująca zarzuciła zaskarżonej decyzji naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędne zastosowanie art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz błędy w ustaleniach stanu faktycznego. Odwołująca wskazała, że działania M. B. nie miały charakteru podjęcia pracy z jego winy, których wyłącznym celem było upozorowanie wykonania tejże czynności dla uzyskania zasądanego w pkt 2 wyroku z dnia 23 marca 2016 r. odszkodowania, którego wypłata uwarunkowana była podjęciem pracy. W ocenie odwołującej M. B. niezwłocznie przesłał jej i organowi rentowemu zwolnienie lekarskie, co oznacza, że nie wykazał on żadnej woli ponownego podjęcia pracy. Zdaniem odwołującej M. B. dążył jedynie do uzyskania świadczeń, a nie podjęcia pracy w Szkole. Oceniając gotowość M. B.

do pracy, odwołująca stwierdziła, że nie pozostawał on w dyspozycji pracodawcy, skoro Szkoła nie mogła skorzystać z jego pracy, a jego zachowanie świadczyło o zamiarze stworzenia pozorów do wykonywania pracy w celu uzyskania prawa do wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy

(k. 2-4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 7 lutego 2017 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie

art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że pismo sporządzone przez zainteresowanego z dnia 12 kwietnia 2016 r. oraz pismo odwołującej z dnia

28 kwietnia 2016 r., a także protokół ze spotkania z dnia 10 maja 2016 r.

są okolicznościami potwierdzającymi gotowość podjęcia pracy przez M. B. w Szkole. W ocenie Oddziału bezspornym dowodem świadczącym o reaktywowaniu stosunku pracy jest wypowiedzenie w dniu 10 maja 2016 r. M. B. umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony (k. 6-8 a.s.).

Postanowieniem z dnia 10 października 2017 r. Sąd dopuścił dowód z dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. dołączonych do akt niniejszej sprawy, a dotyczących (...) Szkoły (...) w J. oraz M. B., jak również z dokumentów dołączonych do akt niniejszej sprawy z akt Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie toczących się pod sygnaturami VI P 614/14, VI P 268/16 oraz VI Po 36/16 (k. 46 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Zainteresowany M. B. w piśmie z dnia 11 maja 2016 r. złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o podjęcie działań w celu wyegzekwowania obowiązku pracodawcy dotyczącego zgłoszenia pracownika do ubezpieczenia społecznego, czym zainicjował postępowanie wyjaśniające przed organem rentowym (k. 2 akt ZUS).

Wyrokiem z dnia 23 marca 2016 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt VI P 614/14 w punkcie 1 przywrócił M. B. do pracy w (...) Szkole (...) na poprzednio zajmowane stanowisko pracy, w punkcie 2 zasądził od Szkoły trzy kwoty po 7.450,00 złotych brutto tytułem wynagrodzenia za trzy miesiące pozostawania bez pracy od dnia 22 października 2014 r. pod warunkiem podjęcia przez zainteresowanego pracy w Szkole w terminie 7 dni od uprawomocnienia się wyroku, a w punkcie 3 orzekł o kosztach postępowania (k. 3 akt ZUS i k. 37 a.s.).

Zainteresowany w piśmie z dnia 12 kwietnia 2016 r. oświadczył pracodawcy gotowość przystąpienia do pracy niezwłocznie oraz wniósł

o wskazanie obowiązków dydaktycznych zgodnych z zajmowanym przez niego stanowiskiem nauczyciela akademickiego i obowiązującym go zakresem czynności (k. 4 akt ZUS).

Odwołująca w piśmie z dnia 28 kwietnia 2016 r. skierowała

do zainteresowanego zaproszenie na rozmowę dotyczącą warunków zatrudnienia, obowiązków dydaktycznych i zakresu czynności (k. 6 akt ZUS).

Jak wynika z protokołu ze spotkania z odwołującą, zainteresowany w dniu 10 maja 2016 r. oświadczył o swojej gotowości do wykonywania obowiązków na podstawie umowy zawartej w 2013 r., a następnie otrzymał na piśmie zakres obowiązków (k. 7-9 akt ZUS).

Odwołująca w dniu 10 maja 2016 r. wypowiedziała zainteresowanemu umowę o pracę na czas nieokreślony z zachowaniem okresu wypowiedzenia

z powodu redukcji zatrudnienia spowodowanej zmniejszającą się liczbą studentów (k. 10 akt ZUS).

Zainteresowany w dniu 23 maja 2016 r. złożył pozew do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych o zasądzenie na jego rzecz od odwołującej kwoty w wysokości 22.350,00 złotych tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony (k. 38 a.s.).

Organ rentowy w dniu 20 maja 2016 r. wezwał odwołującą do złożenia dokumentów zgłoszeniowych i rozliczeniowych dotyczących zainteresowanego zgodnie z wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe z dnia 23 marca 2016 r., w terminie 7 dni (akta ZUS).

Odwołująca poinformowała organ rentowy, że nie ma możliwości przekazania dokumentów zgłoszeniowych i rozliczeniowych zainteresowanego, ponieważ faktycznie nie podjął pracy on w Szkole (k. 15-16 akt ZUS).

Organ rentowy w dniu 27 lipca 2016 r. ponownie wezwał płatnika składek do złożenia w terminie 7 dni dokumentu zgłoszeniowego oraz korekt deklaracji rozliczeniowych wraz z imiennymi raportami miesięcznymi dotyczącymi zainteresowanego z podaną zerową podstawą wymiaru składek i zerową kwotą składek (k. 33-34 akt ZUS).

Odwołująca w dniu 9 sierpnia 2016 r. podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko (k. 38-41 akt ZUS).

Państwowa Inspekcja Pracy w W. w dniu 12 września 2016 r. poinformowała organ rentowy o czynnościach kontrolnych przeprowadzonych przez inspektora pracy w stosunku do pracodawcy. Dokonane ustalenia, a w szczególności sposób prowadzenia dokumentacji personalnej i finansowej wskazuje na zasadność rozważenia uwzględnienia przeprowadzenia oceny przestrzegania przez pracodawcę zgodnie z posiadaną właściwością rzeczową w stosunku do realizacji zapadłego wyroku w wyniku złożonego pozwu przez M. B. (k. 48-49 akt ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w oparciu o własne ustalenia wydał zaskarżoną decyzję z dnia 15 grudnia 2016 r., nr: (...) na podstawie art. 83 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy stwierdził, że M. B. jako pracownik u płatnika składek (...) Szkoły (...) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 22 października 2014 r. do dnia 10 września 2016 r. Oddział wskazał, że stan faktyczny i prawny w sprawie stwarza podstawę do objęcia ubezpieczeniem zainteresowanego z tytułu umowy o pracę od dnia 22 października 2014 r., ponieważ skuteczne przywrócenie do pracy powoduje reaktywowanie stosunku pracy. Zdaniem organu rentowego osoba przywrócona do pracy podlega przez cały ten czas ubezpieczeniom społecznym jako pracownik, w tym także w okresie od ustania stosunku pracy w wyniku bezskutecznego wypowiedzenia umowy o pracę. Organ rentowy jednocześnie podniósł, że w związku z toczącym się postępowaniem przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie z powództwa zainteresowanego przeciwko odwołującej o odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy, data podlegania M. B. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym do dnia 10 września 2016 r. może ulec zmianie po rozstrzygnięciu ww. Sądu (k. 77-79 akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całości zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie. Sąd oparł się na dokumentacji zawartej w aktach rentowych, z której wynikał przebieg postępowania wyjaśniającego oraz czynności, które podejmowała odwołująca i zainteresowany przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Sąd również dał wiarę dokumentacji dołączonej do akt głównych w postaci kserokopii wykonanej z akt spraw toczących się przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie pod sygnaturą akt VI P 614/14, VI P 268/16 oraz VI Po 36/16. Sąd uznał wszystkie dokumenty za wiarygodne, a wynikające z nich okoliczności za bezsporne. Dlatego też zdaniem Sądu tak zgromadzony materiał dowodowy był wystarczający dla dokonania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie (...) Szkoły (...) w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 15 grudnia 2016 r., nr: (...) jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Kwestia sporna w niniejszej sprawie koncentrowała się wokół włączenia przez organ rentowy do ubezpieczeń społecznych zainteresowanego M. B. od dnia 22 października 2014 r. do dnia 10 września 2016 r. z tytułu zatrudnienia u odwołującej (...) Szkoły (...) z siedzibą w W..

Art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r, poz. 963 j.t.) zwanej dalej „ustawą” stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy, za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a.

W myśl art. 13 pkt 1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Jak stanowi art. 48 § 1 k.p., pracodawca może odmówić ponownego zatrudnienia pracownika, jeżeli w ciągu 7 dni od przywrócenia do pracy nie zgłosił on gotowości niezwłocznego podjęcia pracy, chyba że przekroczenie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika.

Na wstępie Sąd Okręgowy zważył, że ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie nie były kwestią sporną i nie budziły zastrzeżeń stron procesu. W związku z tym Sąd nie przeprowadził dowodu z przesłuchania stron, gdyż prowadziłyby to jedynie do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania. Sąd doszedł do przekonania, że spornym pozostawała jedynie prawidłowa subsumcja, a więc przyporządkowanie ustalonego stanu faktycznego pod daną normę prawną.

Jak już zostało bezspornie ustalone, Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie o sygn. akt VI P 614/14 w punkcie 1 przywrócił M. B. do pracy w (...) Szkole (...) na poprzednio zajmowane stanowisko pracy. Odwołująca wskazywała na pozorność w zachowaniu zainteresowanego mającą na celu uzyskanie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy oraz świadczeń ubezpieczeniowych spowodowanych niezwłocznym przesłaniem zwolnienia lekarskiego do pracodawcy i organu rentowego.

W orzecznictwie podkreśla się, że „prawomocne orzeczenie o przywróceniu do pracy na poprzednich warunkach ma charakter mieszany, konstytutywno-deklaratoryjny. Konstytutywny charakter tego orzeczenia wyraża się w tym, że doprowadza ono do powstania stosunku pracy, jaki istniał przed zakwestionowanym rozwiązaniem umowy o pracę; deklaratywny zaś polega na tym, że zobowiązuje pracodawcę do zatrudnienia pracownika. Z mocy orzeczenia o przywróceniu do pracy oraz po spełnieniu warunków określonych w art. 48 § 1 k.p. (zgłoszenia przez pracownika w ciągu 7 dni gotowości niezwłocznego podjęcia pracy) stosunek pracy między stronami zostaje reaktywowany, czyli występuje skutek materialno-prawny. Dla wystąpienia tego skutku wystarczające jest zatem spełnienie obu wskazanych wyżej warunków. Orzeczenie w przedmiocie przywrócenia do pracy nie podlega wykonaniu w zakresie, w jakim reaktywuje ono rozwiązany stosunek pracy. W razie dojścia do reaktywowania stosunku pracy wykonaniu podlega natomiast obowiązek pracodawcy zatrudnienia pracownika (umożliwienia mu wykonywania pracy

- art. 22 § 1 i art. 48 § 1 KP). Restytucja stosunku pracy nie jest więc uzależniona od dopuszczenia pracownika do wykonywania obowiązków pracowniczych. Od istnienia stosunku pracy uzależnione jest natomiast nakazanie dopuszczenia do pracy (w tym w drodze wykonania wyroku przywracającego do pracy). Po ustaniu stosunku pracy nie można nakazać pracodawcy dopuszczenia pracownika do pracy (zatrudnienia go).” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2014 r., sygn. akt I PK 203/13).

Sąd zważył jednocześnie, że „uprawomocnienie się wyroku przywracającego do pracy i zgłoszenie przez pracownika w ciągu 7 dni gotowości niezwłocznego jej podjęcia (art. 48 § 1 KP) powoduje nawiązanie między stronami stosunku pracy i skutku tego nie zmienia zawarcie przed uprawomocnieniem się wyroku porozumienia rozwiązującego stosunek pracy.” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2009 r., sygn. akt I BK 12/08)

W ocenie Sądu M. B. spełnił przesłanki wynikające z Kodeksu pracy, od którego uzależnione jest ustalenie, że pracownik niezwłocznie zgłosił się do pracy. Jak bowiem wynika z dokumentacji zgromadzonej w toku postępowania, Sąd doszedł do wniosku, że zainteresowany na piśmie kontaktował się z pracodawcą w celu poinformowania o gotowości do podjęcia pracy. Okoliczność ta została stwierdzona na piśmie z dnia 12 kwietnia 2016 r., po czym odwołująca w treści pisma z dnia 28 kwietnia 2016 r. zaprosiła M. B. na spotkanie. Sąd zważył, że oświadczenie zainteresowanego o swojej gotowości do wykonywania obowiązków wynika bezpośrednio wprost z odręcznie sporządzonego przez pracowników pracodawcy protokołu ze spotkania z odwołującą odbytego w dniu 10 maja 2016 r. Odwołująca skarżąc decyzję organu rentowego wskazywała, że przystąpienie zainteresowanego do pracy było nacechowane pozornością i miało na celu wyłudzenie świadczeń z organu rentowego.

Odnosząc się do zarzutu odwołującej, Sąd zważył, że w toku postępowania nie zostało potwierdzone, aby przedstawienie zwolnienia lekarskiego przez zainteresowanego miało na celu upozorowanie podjęcia pracy. „Obowiązek niezwłocznego zgłoszenia przez pracownika przywróconego prawomocnym wyrokiem sądowym do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy ma przede wszystkim znaczenie prawne, a nie faktyczne, co oznacza, że nie zawsze wymagane jest faktyczne podjęcie pracy po prawomocnym przywróceniu do pracy. Przeszkodą w faktycznym podjęciu pracy może być na przykład potwierdzona okresowa niezdolność przywróconego pracownika do pracy lub opór pracodawcy w wykonaniu orzeczenia przywracającego do pracy. Także zwolnienie przez pracodawcę z obowiązku świadczenia pracy pracownika przywróconego prawomocnym wyrokiem do pracy na poprzednich warunkach zatrudnienia stanowi („równoważy”) podjęcie pracy przez przywróconego do pracy na poprzednich warunkach zatrudnienia w rozumieniu art. 48 § 1 w związku z art. 57 § 1 i 3 KP.” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2015 r., sygn. akt I PK 308/14) W ocenie Sądu powyższe orzeczenie Sądu Najwyższego daje podstawę by stwierdzić, że zwolnienie lekarskie usprawiedliwia niemożność faktycznego podjęcia pracy. Co istotne w sprawie, zainteresowany zgłosił na piśmie chęć podjęcia pracy, a na spotkaniu organizacyjnym w dniu 10 maja 2016 r. otrzymał zakres obowiązków od pracodawcy. Odwołująca nie ma racji wskazując, że nie doszło do reaktywacji łączącego strony stosunku pracy, gdyż z materiału dowodowego wynika, że dopuściła zainteresowanego do wykonywania pracy. Późniejsze zwolnienie lekarskie M. B. nie miało żadnego wpływu na możliwość nie ziszczenia się przesłanki ustawowej, jaką jest bycie pracownika w gotowości do podjęcia pracy. W ocenie Sądu czynność rozwiązania stosunku pracy z winy pracownika podjęta przez pracodawcę w dniu 10 maja 2016 r. dodatkowo potwierdza, że faktycznie doszło do reaktywacji umowy. Gdyby bowiem uznać, że nie doszło do ziszczenia cech restytucji umowy o pracę, to pracodawca nie posiadałby instrumentu prawnego, aby rozwiązać z pracownikiem umowę o pracę, ponieważ nie obowiązywałaby w stanie prawnym. Mówiąc wprost nie można wypowiedzieć nieistniejącej umowy. Skoro odwołująca wypowiedziała zainteresowanemu umowę o pracę, to sam potwierdziła swoim działaniem, że umowa taka łączyła strony.

Sąd zważył, że nawet przypadek, kiedy pracownik faktycznie nie podejmie się wykonania na rzecz pracodawcy żadnej czynności wskutek przyczyn wyłączających możliwość świadczenia pracy, nie skutkuje uznaniem, że zainteresowany nie zgłosił gotowości do podjęcia pracy. Zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego „fakt, że pracownik po zgłoszeniu gotowości niezwłocznego podjęcia pracy nie wykonywał ani przez jeden dzień obowiązków, nie oznacza, że nie doszło do formalnego przywrócenia

na stanowisko pracy. Przywrócenie do pracy na stanowisko i wyrażenie gotowości niezwłocznego podjęcia pracy na tym stanowisku pracy są wystarczające do reaktywowania stosunku pracy na stanowisku. Restytucja (reaktywowanie) stosunku pracy następuje przez samo zgłoszenie przez pracownika gotowości niezwłocznego podjęcia pracy. Okoliczność,

że pracownik do końca okresu wypowiedzenia nie świadczył pracy, nie oznacza, że stosunek pracy nie istniał. Restytucja stosunku zatrudnienia po zgłoszeniu gotowości niezwłocznego podjęcia pracy nie jest uzależniona ani od zawarcia nowej umowy o pracę (zwłaszcza od sporządzenia jej na piśmie), ani od potwierdzenia na piśmie jej warunków. Restytucja stosunku pracy nie jest również uzależniona od dopuszczenia pracownika do wykonywania jakichkolwiek obowiązków pracowniczych przed złożeniem mu skutecznego oświadczenia o wypowiedzeniu stosunku pracy. Dopuszczenie do wykonywania obowiązków pracowniczych nie jest warunkiem skuteczności kolejnego wypowiedzenia.” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2005 r., sygn. akt I PK 65/05). Przyjmując tezy wynikające z zaprezentowanego orzecznictwa, Sąd Okręgowy zważył, że zainteresowany zgłosił gotowość do niezwłocznego podjęcia pracy w dniu 10 maja 2016 r. Opisywana czynność pociągała ze sobą konsekwencje w postaci ziszczenia się przesłanek warunkujących reaktywowanie stosunku pracy.

Mając na uwadze zarówno obowiązujące przepisy prawa, jak

i orzecznictwo Sądu Najwyższego należało uznać na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., że organ rentowy w sposób prawidłowy wydał zaskarżoną decyzję, gdzie objął zainteresowanego obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu w okresie od dnia 22 października 2014 r. do dnia 10 września 2016 r.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)